

Tomáš Baťa

(1876-1932)

ÚVOD

Ráda bych Vás krátce seznámila s Tomášem Baťou a zejména o jeho podílu na rozvoji teorie řízení. V první části referátu Vám přiblížím podíl T. Bati na rozvoj řízení v České republice a jeho vlivu na současnost. V druhé části popíšu sbírání zkušeností v zahraničí a podíl na rozvoji řízení ve světě.



V roce 1894 založil T. Baťa se svými sourozenci obuvnickou živnost. S většími či menšími problémy se firmě dařilo a v roce 1931 se rodinný podnik změnil na akciovou společnost a začaly vznikat dceřiné společnosti po celém světě. Tomáš Baťa celý život řídil heslem: citace¹ „Je úplně jedno, že děláte nejlepší boty na světě, když okolo Vás není nikdo, kdo by si je mohl koupit.“ „Sloužit lidem“ a *Továrna je jenom hromada cihel a železa. Život ji dávají lidé.*“

1. Podíl Tomáše Bati na rozvoji teorie řízení v ČR a jeho vlivu na současnost



Tomáš Baťa byl představitelem administrativního managementu, který kladl důraz na úkoly manažerů a na organizaci manažerského procesu. Podstatou tohoto přístupu je vypracování hlavních funkcí, které tvoří obsah managementu.

Zásady T. Bati, kterými se řídil a které byly na tu dobu ojedinělé a měly také zásadní vliv na rozvoj managementu v České republice:

- Podnikání považoval za službu společnosti
- Výroba musí sloužit zákazníkovi a trhu
- Důraz kladl na nové poznatky a jejich tvůrčí aplikaci
- Proměnil dělníka na spolupracovníka
- Podnik rozdělil na samostatné hospodářské jednotky
- Jako první na světě zavedl pásovou výrobu
- Zavedl vnitřní systém řízení kvality výroby
- Vybudoval vlastní výrobu všech základních obuvnických materiálů a pomocných přípravků

Tomáš Baťa: Citace¹ z <http://ireferáty.lidovky.cz/100/4673/Bata-Tomas>

- Respektoval přímé řízení. Podporoval optimalizaci centrálního a decentralizovaného řízení s přísným a jednoznačným stanovením kompetence a odpovědnosti
- Zavedl kontrolní systém jakosti

Další dva základní pilíře úspěchu Baťovy soustavy řízení můžeme charakterizovat takto:

1. Cílem snahy o lepší uspokojení zákazníka není přínos podnikateli, ale zákazníkovi.
2. Cílem snahy o vyšší produktivitu práce nejsou větší příjmy podnikatele, ale zbohatnutí pracovníka.

I při dodržování těchto „nepodnikatelských“ zásad Baťa dosahoval velkých příjmů. Existuje-li nějaký jednoduchý návod, jak být v podnikání úspěšný, jsou v něm obsaženy tyto priority: **až budou bohatnout všichni zúčastnění, budu bohatnout i já!**

T. Baťa byl úspěšný i proto, jelikož dokázal své spolupracovníky přimět k odpovědnosti za svou práci a za chod celé firmy. Dominik Čipera na to vzpomínal takto:² „*Nikdy mi nenařídil, přímím rozkazem, co mám dělat a za co jsem odpovědný. Začal jsem financemi. Jeho zvykem bylo, že přišel do mé kanceláře a začal mluvit o tom a onom, obvykle o problémech, které s financemi nesouvisely. Jednou se mě zeptal, co jsem dělal s jedním takovým nefinančním problémem a když jsem mu odpověděl, že není mou odpovědností, podíval se na mne a řekl: Ach tak! To bylo vše, až na zvláštní tón a záblesk v očích. Mně to stačilo. Od té chvíle jsem se cítil odpovědný za všechno, co se v podniku dělo*“



Neustále se řeší, zda Baťův způsob řízení lze využívat i v dnešní době, u nás jsou Baťovi principy přijímány s pohrdavými komentáři, že tyto metody jsou dávno překonané a zastaralé. Pouze několik podniků a organizací využívá Baťova principu řízení. Podle průzkumu provedeného v roce 2006 mezi českými zaměstnanci, je smysluplná a společensky přínosná práce na druhém místě žebříčku pracovních hodnot, hned po jistotě. Těžko se tedy domnívat, že takové preference nemají vliv na pracovní výkony a kvalitu práce - o samostatné aktivity ani nemluvě.

2. Sbírání zkušeností v zahraničí a jeho podíl na rozvoji teorie řízení ve světě

Na začátku další etapy vývoje Tomáš Bati stála cesta do ciziny, tentokrát až za moře. Tomáš odjel v roce 1904 ještě s dalšími spolupracovníky do Spojených států hledat lepší stroje, ale našel zde především člověka. Seznámil se zde s pásovou výrobou, v továrně Henryho Forda kde se nechal zaměstnat. Také ho zaujal způsob řízení organizace práce, výplaty zaměstnanců, uskladnění polotovárů pro výrobu obuvi, celkově byl Amerikou nadšen.

Dominik Čipera: Citace² [http://www.zlin.estranky.cz/clanky/batuv-system-batismus /batova-soustava-rizeni---nimulost-ci-budoucnost -2-2](http://www.zlin.estranky.cz/clanky/batuv-system-batismus/batova-soustava-rizeni---nimulost-ci-budoucnost-2-2)

Náklonnost k americkému způsobu uvažování a především soutěživosti ještě posílily krátké zastávky v Anglii a Německu. V obou zemích se nechal nakrátko zaměstnat v obuvnických továrnách, aby porovnal výkony dělníků. Když nasadil "americké" tempo, spolupracovníci se kolem něj sbíhali a okřikovali ho. Podle jejich názoru nebyl čestným dělníkem, když se nedržel zažitého zvyku a pracoval více, než musel. To rozhodlo: do Zlína se Baťa vracel s úmyslem zavést ve výrobě americký systém.

V roce 1931 začaly vznikat dceřiné společnosti po celém světě, kde se učily Baťovým praktikám, jak ve výrobě, tak v obchodu.

V dnešní době se ukazuje, že významným způsobem se rozšiřují poznatky v zahraničí a to zejména v České republice.

Závěr

Tomáš Baťa nebyl jen přínosem pro management a podnikání, ale i lidstvo jako celek. Zavedením nových technologií a metod do své výroby přispěly k rozvoji podnikání, které je základem podnikání i dnešní doby.



Baťa byl na svou dobu velmi odvážný v řešení nastalých situací a zároveň si dokázal vážit každého zákazníka, řídil se heslem: citace³ **Náš zákazník-náš pán!** V dnešní době by se tímto heslem měli řídit všichni obchodníci, ale bohužel se tak neděje. Byl výjimečný i pro svou rozhodnost jít za svým cílem a nevzdat se!

Použitý materiál:

<http://www.zlin.estranky.cz/clanky/batuv-system-batismus/batova-soustava-rizeni---minulost-ci-budoucnost>

<http://www.tahaky-referaty.sk/Tomas-Bata/944/http://referaty.atlas.sk/odborne-humanitne/ekonomia/14752/tomas-bata-a-manazment>

<http://www.tahaky-referaty.sk/Tomas-Bata/944/>

<http://referaty.hlasas.sk/referat.php/prlnos-henryho-forda-a-tomasa-batu-k-rozvoju-manazmentu/26/440>

Tomáš Baťa: citace³ <http://citaty.net/autori/bata-tomas/2>

